

התווודות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקֶה לה' נבג"מ ז"ע

שנייאורסאהן

מליאוועיטש

כ"ט אלול ה'תשל"ה, ליל ערב ראש השנה ה'תשל"ו

יוצא לאור לראשונה השנה, ה'תשפ"ג

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

777 איסטערן פארקוויי
שנת חמשת אלףים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

מאה ועשרים שנה להולדת א"ק אדמו"ר ז"ע

לעילי נשמה

הריה"ח עוסק בצד"ץ וכי

ר' מרדכי אהרון חיים ז"ל

בהריה"ח וכי ר' אליעזר ז"ל

אבערלאנדער

נפטר כ"ט אלול, ה'תש"ע

תני ציבי הי

נדפס על ידי ולצחות משפחתו שיחיו

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורה כ"ק אדר"ט מליאנוויטש וצוקללה"ה ננג"ט ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213
Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. ערב ראש השנה, ה'תשפ"ג, שנת הקהיל – מאה ועשרים שנה.

שהחיינו זקיימנו זהגיענו

הננו שמחים לבשר
כי ניתן להציג את הספר

תורת מנחם כרך עח

הכול את מאמרי דא"ח ושיחות קדושים
מראש השנה עד ש"פ וישב, כ"ג בסלו, מבה"ח טבת ה'תשל"ה

*

כז ניתן להציג את ע"ז כרכים הראשונים
וأت סדרת ספרי המאמרים תש"י"א – תשל"ו
בחניות הספרים המוביחרות
ובחנות הספרים קה"ת באלה"ב ובאה"ק

www.lahak.org

או בטלפון: באלה"ב 718-604-2610; באה"ק 018-9606-03

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ראש השנה ה'תשפ"ג הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התווודות כ"ט
אלול ה'תשל"ה ליל ערב ראש השנה ה'תשל"ו, הנחה בלתי מוגה.

*

בתרור הוספה – מכתבים (תדריס מכרכי אגדות-קדושים שמיכנים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום הייעוד "הקיים ורנו גו", ומלאנו
נשיאנו בראשם, וישמענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מأتي תצא".

ועד הנחות בלה"ק

אור ליום כ"ט אלול, ה'תשפ"ב,
מאה ונשורים שנה לאחרוזת כ"ק אדר"ט זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2022 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5782 • 2022

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס

CH Print & Ship
478 Albany Ave. Brooklyn N.Y. 11203
(718) 771-5000

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"
(718) 604-2610

נדפס בסיוויל ולוצ'ות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שייחוי

ב"ד. שיחת ב"ט אלול ה'תשל"ה,ليل ערב ראש השנה ה'תשל"ו.
בלתי מוגה

א. כ"ק אדרמור שליט"א צוה לנגן ואמיר מאמר ד"ה יו"ט של ר"ה
shall להיות בשבת.

* * *

ב. דובר בהתווועדות הקודמת אודות הקביעות דיו"ט של ר"ה
shall להיות בשבת, שהחילוק לגבי שאר השנים הוא גם בנוגע למצות
הדלקת נר של יום הזכרון:

اع"פ שע"פ מנהג ישראל זמנה קודם מעירב ועאכ"כ קודם קידוש
של ליל ר"ה — הרי בשאר השנים, אם היה סיבה שבגללה לא הדליקו
בערב ר"ה בסופו של יום, אזי יכולם (בפשטות, ללא גדרים מיוחדים
כו) להדלק את הכהנים, ועד שיכולה להיות מציאות שידליקו
לאחרי תפלה ערבית²; משא"כ כשרה חל בשבת, חייבת להיות מצות
הדלקת נר של יום הזכרון (שאぞ אומרים גם נר של שבת ושל יום
הזכרון) לפני שמתחילה היום והענין דר"ה.

והעליו שבחה הוא בשתיים — (א) שהענין הראשון שמכניס את
ר"ה הוא באופן מואר בגלי, (ב) ועי"ז נתוסף גם בסיום השנה, שחלק
מערב ר"ה מוכrho להיות מואר בענין השבת ויום הזכרון.

עוד שלאחרי חיבת האש המדלקת נרות לנוהג בכמה דין של
שבת,

ובכחם לפועל עי"ז גם אצל כל אלו שששייכים אליו, והיינו, שאע"פ
שע"פ דין אין זה שיך עדין לכל בניי' שמסביבה (אפילו נשים, שלא
הדלקו עדין הנר, לפניה שכלהות נשי ובנות ישראל קיימו כבר מצוה זו),
שהרי בכללות העולם — גם עולם היהודי, כמו אצל הבעל והבן — הרי
זה עדין ערבי ר"ה, מ"מ, בכחה של האש הפועל זאת על כל הששייכים
אלוי, שכן, להיווח עקרת הבית (כולל גם הבנות שמתהנכות להיות כל
את עקרת הבית), הרי מובן שאין זה עניין שלא בלבד, אלא זה עניין
של כל הבית כולם, שנעשה באופן של שבת ויום הזכרון.

(1) שיחת ש"פ נצוי"ס; ליל ג'DSLICHOT
לנשי ובנות חב"ד ס" (לעיל ע'...; ע"...). יו"ט רפט"ו. ושם.

ה"ו. טנו"א, חט"ה

חרח"ח, תזוז"ח, א"י"א, נז"מ וכוכו¹
טהורה"ה, טמי"ח, א"ז, נז"מ וכוכו²

שליטם וברכתם.

זה עתה דחקבל סבtabzo מ"א לטנחים ע"ד חיאצ"ט.
זהנה לע"ע לא ידפים עד"ז פאווטס וחייב גם על זה שהזודיע
לחלוודיטים וכוכו טי הי"א. זעכ"פ עתה יפטיק מזוז, וחתעתם;
א) כי בבית חייזנו שליט"א אינום יודעים קד"ז, ז"א.
ב) גם אווי עדרין אידי יודע בזדאות יומ חיאצ"ט, זהוגני
באמצע חבירור של ידיעות הפורחות זא"ז בענין.
בזודאי יושמר יום העשרים בחד"ז, אצ"ט של אטז"ר ג"ע,
כהלכתו.

ויה"ג שיכשם שזון טחי טנים כסדרן נדחו צומחות האבילוז
שזה בן יזחון ויגמר (עיין יומא ז סע"ב מדאפילו באזוז
ביח אב כו') חיטמים דאבילוז טנה זוג החדרה ולא עוד אלא
שיכפהו לשזון ולשמה זהזע ע"י גזולה חמאתיחית (שאו יאמרו
אודך ח' כי אנטה ב') וחח"ט (שאו יהי' הקייזו ורגזזו שוכני
עperf דזוקא מלכון אפיilon צדייקים שלא שלטה בהם כו' חזוריין
לעperf שע סטוי — שבת קנדא, וב, ואפיילו או תם שבחיים עי"ז
בזוח"ב קח, ב דטינוי' (סחהקב"ה) חי' כו' וקיים לון מיד כו'.
זיעזין בזוח בקזבץ ליאוואזויטש חזרת יונ"ד במקצת).

חרב טנחים שניאורסטהן
כאיחולו כת"ס

ג. ולכן — כפי שכבר דובר על זה בהתוועדות דיום השבת³, ש"מני" מתברכן כולהו יומין⁴, כולל גם ערב ר"ה ועכו"כ בעמדנו בערב ר"ה — כאן המקום והזמן להזכיר עזה⁵ אודות השתדרות ביתר שאת וביתר עוז, שככל אשה בישראל, וכל בת ישראל משהגיעה לחיינך ולמעלה, תקיים מצות הדלקת נר שבת ויום הזכרון, ועי"ז תמשיך את כל הענינים הקשורים עם שבת ויום הזכרון באופן גלי ומאייר, ועד לאור שנראה בעיניبشر, ומגרש את החושך כפשוטו, לא רק כפי שהענינים הם ברוחניות.

ועדי"ז בונגע לחג הסוכות, שקבעו כמו יו"ט של ר"ה של חל להיות בשבת, שי"ט ראשון של חג חל להיות בשבת, וכן יו"ט האחרון של חג חל בשבת, שניהם קשורים עם הענינים של זמן שמחתנו — שמחת המצוות בי"ט ראשון של חג, ושמחה התורה בי"ט האחרון של חג.

ועדי"ז גם הענין של הדלקת נרות ביום הכהנים, כ"מנハג ישראל תורה הוא"⁶, כפסק הרמ"א⁷ (בנוגע לברכה על הדלקת נר יום הכהנים): "וכן המנהג במדינות אלו",

ולא רק כפי שמובא בתשובות הראשונים (מדברי הרדב"ז), שיש סברא שזו "מנハג שיש לו עיקר", ולכן מברכים עליו, אלא כפי שרבניו הוקן מדייק ומסביר בשוו"ע⁸, ש"צרכין לברך .. שהרי יום הכהנים מזווה להדלק בו נרות כמו שבתות וימים טובים", כיוון שהזהר פרט בም"ש "לקדוש ה' מכובד", זהה יום הכהנים שאין בו אכילה ושתיי, אמרה תורה⁹ כבדהו בסותות נקי וברורות", אלא החלוק הוא שבוחכ"פ הדלקת הנר היא חלק מהענין ד"כבדהו", ואילו שבתות וימים טובים הרי זה עניין בפני עצמו.

וכאמור לעיל בהתוועדות דיום השבת שלפנ"ז, שבהדלקת הנרות בימים הנ"ל ישנו גם העניין דברכת שהחינו שבע פעמים, ובארץ הקודש עכ"פ חמיש פעמים — שב' מספרים אלו ישנים גם בתורה בכללותה: חמישה חומשי תורה (שכלולים כל עניני התורה, שהרי "ליקא מידי דלא

(3)

(4) זה"ב סג. ב. פח. א.

(6) או"ח טרוי ס"ב.

(5) ראה תוכה נפלל — מנהחות כ. ב.

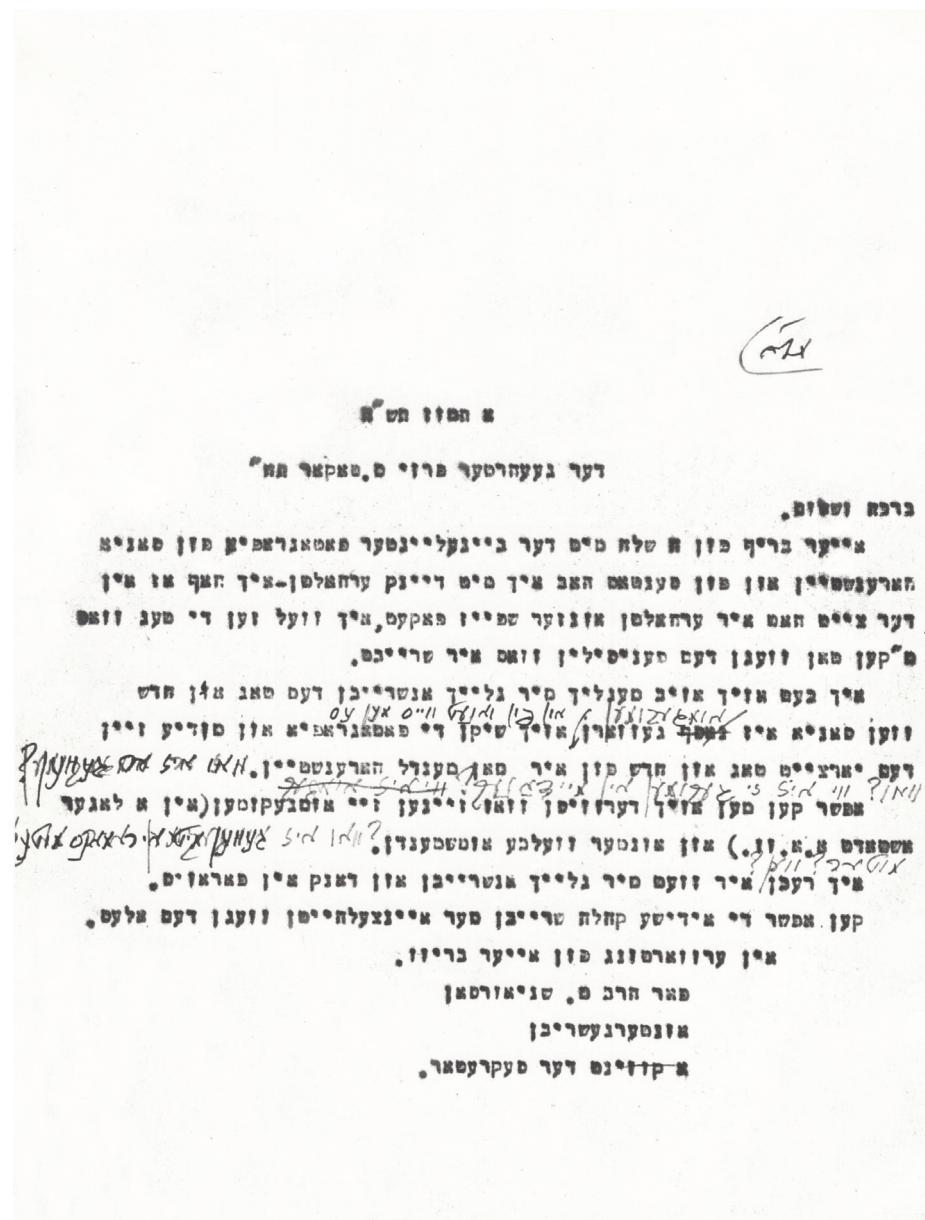
(7) ש"ט הרדב"ז ח"ז ב"א רט. מהרייל — הובא ברמ"א יו"ד טשע"ו ס"ד.

(8) שם ס"אי-ת.

(9) ישע"י נח. יג.

(10) ראה שבת קיט, סע"א.

(10) או"ח סוסק"פ. סטל"ב סי"א. סתנ"ב ס"ד.

רמייזא באוריינט"א¹¹), ויש גם הענין ד"חצבה עמודי" שבעה¹² – שבעה ספרי תורה (כמובואר בכ"מ הענינים בזה).

ועל"פ בוגע לענינו, נוגע המעשה בפועל – שיש להשתדל בשמשׁ חדש תשרי (שכל הענינים שבו הם עניינים כלליים, כאמור לעיל¹³) תברך כל בת ישראל שבע פעמים (נוסף על הברכה "אשר קדשנו במצוותיו וצונו להדליק נר כו'", גם) ברכת "שהחיינו", שמורה שהמצוות נעשית באופן של שמחה וטוב לבב,

והרי שמחה של מצוה מביאה לענין גילוי רוח הקודש, כמובואר בתורה א/or¹⁴ "שהיה האריז'ל שם מאד בעשיית המצוות, ולכך זכה לרוח הקודש" (ועדר"ז בוגע לגילויים דרוזי תורה), ואע"פ שמי מהו זה ואיזהו אשר עבר לבו לgesht co' (עד הלשון בתニア¹⁵), הרי שמן מהו שייך לכל אחד בישראל, כיון ש"בדורות אלו .. מצוה לגלות זאת החכמה"¹⁶ (שהנה נ משך ומתגלה ה"חכם"), ועכו"כ יפוצץ מעינותיך חוץ¹⁷.

ד. ומזה מובן גם שהענין של נרות שבת קודש ויום הזיכרון, ואח"כ נרות יהוכ"פ ונרות יו"ט, ביחד עם ברכת "שהחיינו", הוא באופן ש"מצוה גוררת מצוה"¹⁸ (ועוד יותר מאשר "גוררת", אלא מביאה בפשטות) – החל מכל המבצעים:

המבצעים הקשורים ביהود עם נשי ובנות ישראל: כשרות האכילה ושתי', וענין טהרת המשפחה, שהוא "יסוד היסודות ועמוד החכמות" וכ"ר (כמובן ומובואר בכ"מ),

ואח"כ נ משך בפרטיות יותר – במבצע תורה, מבצע תפילין, מבצע מזווה, מבצע צדקה ומבצע בית מלא ספרים,

כולל גם המבצע הקשור עם ארץ הקודש, "ארץ אשר .. עני הוי" אלקין בה מרשות השנה ועד אחרית שנה¹⁹, והרי הלשון "עני הוי" אלקין" מדגיש יותר את הענין שהנה לא יnom ולא ישן שומר ישראל²⁰, כמובואר בספר הטבעים ועוד יותר בדורשי חסידות²¹, שהחילוק בגלו

(16) תניאagna'ק רסכ'ו (קמבר, ב).

(17) משליח, ט. וזה רכא, א. זוז'ח קה, שנים יומא לח, ב. זוז'ג רכא, א. זוז'ח קה, א.אג'ק דרבנןשׁט (כש"ט בתחלתו. ובכ"מ).

(18) אבות פ"ד מ"ב.

(19) עקב, יא, יב.

(20) תלמים קכא, ד.

(21) ראה סה"מ תרכ"ח ע' עט [קמן]. תרלא"ח"א ע' קכח. תרנא"א ע' צד. ועוד.

(11) ראה תענית ט, א. ובפרש"י. תוכ'

שננים יומא לח, ב. זוז'ג רכא, א. זוז'ח קה, א.אג'ק דרבנןשׁט בתחלתו. ובכ"מ).

(12) משלי ט, א.

(13) במאמר פ"ג (לעיל ע' ...).

(14) תולדות, כ, ב. וראה גם תוכ'ם סה"מ

חשוון ע' רעט. ושם.

(15) פמ"ד (סג, א).

ויה"ר שכששׁ שזה שתי שנים כסדרן נדחו צומחות האבילות ישנה, כן – לשואין, תקראי לי אישי, כרבינו (יבמות ס"ד, ב) – יותרו ולומריו (עינוי יומא וסע"ב דאפיילו באוטו בית אב כו') הימים דאבלות ישנה וגם החדשה, ולא עוד אלא שיהפכו לשושן ולשםחה והוא ע"י גאולה האמיתית (שאזו יאמרו אודז' ה' כי אנפת ב') ותחה"מ (שאזו יהיו הקייצו ורנוו שוכני עפר דזקא, שכן איפילו צדיקים שלא שלטה בהם כו' חזירין לעפרן שעה כו' – שבת קנב, ב, ואיפילו אותם שחחים עיין בזח'יב' קח, ב דמייני (מהקב"ה) תהי כו' ויקים לון מיד כו'). ויעוין בזה בקובץ ליבאוייטש חוברת יו"ד ב麥תבי).

באיחולי כת"ס

הרב מנחם שניאורסאהן

בשנת תש"ד – אג"ק חכ"א אגרת זתבצא. ח"ב אגרת קעה. קצא (ס"ד). קצב. בשנת תש"ז – אג"ק שם אגרת רמא (ס"ז). רמו (ס"א). בשנת תש"ז – אג"ק שם אגרת ערה (ס"ז). רפז (ס"ז). בשנת תש"ט – אג"ק ח"ג אגרת תקב (ס"ג). תקיח (ס"א).

שזה שתי שנים כסדרן נדחו צומחות כו': כיון שהקביעות דשנת תש"ז-תש"ח – חלו מי הצלם דשבועה עשר בתממו ותשעה באב ביום הש"ק. וראה גם אג"ק ח"ב אגרת שפו. לנשואין כרבינו (יבמות ס"ד, ב): ושם – בוגע לפולגתה דרבוי ורשבג' אם בתורי זמני הוי חזקה או בתלת זימני הוי חזקה, דרב יוסף פשיט ל"ך – לרבי יוסף בר' דרבא – ההלכה מסתמ משניות (כי "סתומות של משנה הן, יש שסתמה כרבן שמעון בן גמליאל ויש שסתמה כרב, דאיכא מילתא דמחזקין לה בתורי זימני ואיכא מילתא דבעין תלתא זימני" – פרש"ז שם): "נישואין ומלקיות – כרבוי, וסתות ושור המועד – כרבן שמעון בן גמליאל". – נתבאר בלקוט"ש ח"ה ע' 221 ואילך.

תקראי לי אישי: הושע ב, ייח (ויהי) ביום ההוא .. תקראי אישי ולא תקראי לי עוד בעליה). וראו כתובות עא, סע"ב ("אמר רב כיון – כללה בבית חמ'י" ולא כללה בבית אב"י); ובפרש"ז שם: "איישי – לשון אישות ונישואין"). ושם.

יום ו סע"ב דאפיילו באוטו בית אב כו': ושם – בוגע לפולגתה דרב נחמן ורב ששת בטומאת המת" אס' הותורה היא בציור או "דחו"ר היא בציור", דלפי ה"אייכא דאמיר" שם – מחלוקתם הוא גם "היכא דאיכא טהורין וטמאין בחווא בית אב" שעבוד באתו יום (ואין צורך להזכיר ולאתומי טהורין מבית אב אחרונא), ואעפ"כ, "פליג רב נחמן ואמר עבדי עמי טמאן" (ולא אמרין "טהורי עבדי טמאן לא עבדי") – כיון דכל טומאת מת בציור רחנא שרוי", והוורתה למורי.

שיהפכו לשושן ולשםחה: ראה רומי' לא, יב. זכר'י, יט. ורב'ם הל' תעניות בסופן. (שאזו יאמרו אודז' ה' כי אנפת ב') כי אונפת ב': ישע'י, יב, א ("ואמרת ביום ההוא אודז' גו").

הקייצו ורנוו שוכני עפר: שם כו, יט. בח"ב קח, ב: ושם: "אני אמיתי ואחיה" (האיזטו לב, לט) – עד השטא מותא הוות מסטרא אחרא, מכאן ולהלאה אני אמיתי ואחיה". מכאן דבhhוא זמנה כל אינון דלא טעמי טמא דמותא – מני' תהי לון מותא, ויקים לון (מיד). אמא, בגין דלא ישתאר מההוא זומה בעלמא כל ויהא עלמא חדתא בעובדי יודי דקוב'ה".

בקובץ ליבאוייטש חוברת יו"ד ב麥תבי: ע' 84 ("האנשיים שהיה בזמן תחה"מ"). נדף לאח"ז באג"ק ח"ב אגרת ר (ע' עה).

ג

ח'י מני'א, תש"ה

הריה"ח הווע'ח א'י'א נו'ם וכוי
מהווח'ה שי האולין

שלום וברכה.

זה עתה נתקבל מכתבו מייא למנחים ע"ד הiacט.
והנה לע"ע לא ידפיס עד"ז מאומה, וחבל גם על זה שהודיע להלומדים
וכיו מיה. וכע"פ עתה יפסיק מזה. והטעם:
א) כי בבית חיינו שליט"א אינם יודעים עד"ז, לע"ע.
ב) גם אני עדין אני יודעת בודאות יום הiacט, והנני באמצע הבירור של
ידיעות הסותרות זא"ז בעין.

בודאי יושמר יום העשרים בחד"ז, יאכ"ט של אמא"ר נ"ע, כהכלתו.

ג

נשלחה על נייר המכתבים של המליח.
מהווח'ה שי האולין: יושת'ז. אגרות נספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת זיתשהפ'
ובהנסמן בהערות שם.
עד"ז הiacט: של הרבנית שיינא הארענשטיין (הי"ד), בתו הצעירה של כ"ק אדרמ"ר
מהורי"ץ נ"ע.
לע"ע לא ידפיס עד"ז מאומה: ראה, בהמשך לזה, אג"ק חכ"ב אגרת שפה (כ"ה מנ"א תש"ח):
מכתבו המשובע העבר (שיעירו שלע"א לא יעשה מאומה בעין הר' שיינא, ודאי הגיעו).
להלומדים: משניות כ"י — לע"ג — בירשות'ז.
בבית חיינו שליט"א אינם יודעים עד"ז, לע"ע: ראה גם אג"ק שם אגרת רסג (בשוליה האגרת).
ח"ג אגרת תקיה (ס"ד). סה"מ תש"א ע' 106.
יום הiacט. באמצע הבירור:ימי היארכ'יט המדויקים — שללה, של בעלה מוה"ר מנחם
מענדל הכהן הארענשטיין ושלamo הרבנית מרת ח"י מושקא הארענשטיין (בת כ"ק אדרמ"ר
מהריש'ז נ"ע) — נתבררו, כליעיל, רק בחודש מנ"א תש"ט.
בודאי יושמר יום העשרים בחדי"ז [בחדר זה], יאכ"ט של אמא"ר נ"ע, כהכלתו: ראה,
בהמשך זה, אג"ק חכ"ב אגרת שפה (כ"ה מנ"א תש"ח): "בטח נשמר הiacט של אמא"ר
נע כהכלתו. ומוטבו למסור מקופתנו על חשבוני לישיבת תור"א לכלול חב"ד ולהברת תהלים
העולםית — לבאו"א שלש ליט', ואכניס חילופם בשידיעוני". וראה גם (ע"ס התאריכים):

*) ראה גם מברך כ"ק אדרמ"ר מהורי"ץ נ"ע לכלול חב"ד — ט"ו בשבט תש"ב — לאחר
פטירת אמו הרבנית הצדקנית מורת שטערנא שרה נ"ג (אג"ק שלו ד"ג אגרת דיתכהח נ"ש שמא);
להלאן — בתרגום מאנגלית: "אממי נפטרה בשבת בשלחן י"ג שבט. באלה לקבורה בט"ו שבט. בבקשה
לסדר לימוד מנשיות בישיבת צמח צדק תורה אמת וישראלת אהוי תמיימים תל אביב". ונעד"ז נהג רביינו
לאחר פטירת אביו כ"ק הרה"ק וכובי מוהר"ר לוי יצחק נ"ע, שבתחלת חדש תשל"ז שליח מברך
לכלול חב"ד (אג"ק חכ"א אגרת ז'תשצ"א; להלאן — בתרגום מאנגלית): "אבי לוי יצחק בן זעלדא
חלה נפטר. בבקשתה לאמר קדיש ולימוד מנשיות כל השנה. להתפלל עבור בריאות אמי, הנה בת
חילה". וראה גם להלאן, ובהנסמן שם.

בין ער לישן נראתה בעיניהם, שבחיותו ער איז הענים פקוחות ורואות
(משא"כ כאשר ינום ויישן), וכיון שהוא "ארץ אשר .. עיני ה' אלקיך
בנה מרשית השנה ועוד אחרית שנה", מבלי שיחסר זהה ח"ז אפיקו רגע
אחד, איז ישנו הענן ד"ל איןום ולא ישן שומר ישראל" בפשטות.

ה. וענין זה קשור גם עם השיעור חומש של עבר ר"ה של בים
ששי, שמתחיל בפסוק²² כיasha אל שמים ידי ואמרתי כי אני לעולם",
ומסיים "וכפר אדמתו עמו"²³:

לכארה אינו מובן: כיון שהasha אל שמים ידי", הרוי יש כבר
מציאות חי, וא"כ מהו החידוש דבר וההוספה "ואמרתי כי אני
עלולם"?!

ואחד מהבאים בזה — ע"פ מ"ש²⁴ "וזאת הוי לעולם", והיינו,
שלא דיב בכם "שיש שם מצוי וראשון ממצא כל נמצא", שזהו מ"ש²⁵
"וה' אלקים אמרת", ש"הוא לבודו האמת ואני לאחר אמרת אמרתו"
(כמ"ש בהתחלה "יד החזקה" להרמב"ם²⁶), אלא הענן ד"אמת הוי"
צריך להיות נ麝ך "לעלום".

ובהתאם לכך, הנה גם לאחריו שהasha אל שמים ידי" מוסיף בכתב
"ואמרתי כי אני — עם כל החיים, כל הפירותים של ר' ניסים גאון
וכורו²⁷ — לעולם", שנ麝ך עד לעולם התחתון שאין למטה הימנו.

ואז נעשה הענן ד"אמ שנותי ברוך חרבבי .. אשיב נקם לצרי .. דם
עבדיו יקום", עם כל הפרטים שנמיננו ביןתיים.

ועוד — כפי שמשיים וחותם — "וכפר אדמתו עמו", שהפירות
ד"וכפר" הוא — לא שבני זוקרים ח"ז לענן של כפרה, שהרי בודאי
כבר זכו בדיין החל מר"ח אלול, שכן "לובשים לבנים ומעתפים
לבנים"²⁸, אלא כפי שפרש רשי"י [שהוא לשון רצוי ופיוס],
הפשט, עולם העשי²⁹, למטה מעשרה טפחים[שהוא לשון רצוי ופיוס],
שהקב"ה³⁰ ייפיס אדמתו ועמו (כיון שמדובר כביבול שהם זוקרים
לריצוי ופיוס) על הצרות שעברו עליהם כו"³¹.

ס"ע שמב ואילך. ועוד.

(22) פרשנתנו (האזינו) לב, מ.

(23) שם, מג.

(24) טוואר"ח סתקפ"א.

(25) תהילים קיז, ב.

(26) ירמ"י יו"ד, יו"ה.

(27) הל' יסודה ת פ"א ה"א-ד.

(28) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"א ע' 36.

(29) כ"ק אדרמ"ר שליט"א דיבר בקול

(30) חנוך מביבי (המו"ל).

(31) לשלימות הענן — ראה גם שיחות

עהה כי אני דש"פ האזינו שבסה"מ תרף"ד ו' תשרי וש"פ האזינו, שבת שובה.

ו. ובזה מסתים השיעור של יום הששי, ערב ר"ה, ונכנסים מותך שמחה וטוב לבב לו"ט של ר"ה שחיל להיות בשבת — באופן שמתחדשת כל הבריאה מחדש, עי"ז ש"חמליכוני עלייכם³², באופן שהקב"ה הוא "מלך ישראל"³³, ועי"ז שהוא "אלקינו" — איז העשה גם "מלך העולם", עוד לאופן ש"ידע כל פועל .. ויבין כל יצור .. ויאמר כל אשר נשמה באפו"³⁴, כמדובר לעיל (במאמר³⁵) שבזה נכלל כל סדר ההשתלשות, ונעשה "מלך ישראל וגואלו"³³ בפשטות — שנה של גאולה, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש בהשנה עצמה.

* * *

ז. דובר לעיל (במאמר³⁶) אודות דברי רבינו הוקן³⁷ שבהתחלת הפרשה שקורין לעולם קודם ר"ה נאמר³⁸: "אתם נצבים היום כולכם לפני הוי אלקיכם", והיינו, שאע"פ שבהמשך הכתוב נימנו סוגים מן הקצה אל הקצה, מ"ראשיכם שבטיכם" עד "חווט עציך" ו"שואב מימיך", מ"מ, "נצבים .. כולכם", וכפי שmplia שם בהתחלה הדוש שזהו "לאחדים כאחד", כמו "קומה אחת שלימה", ויתירה מזו, לא רק שהראש והרגל הם קומה אחת, אלא זהו באופן שאי אפשר להבחין ולברר ("מקלייבט זיך ניט פאנאנדרע") שזה "ראש" וזה "רגל" — "מבלי ימצא האדם ראש וסוף", ועי"ז נעשה בר"ה הענין ד"ל עברך בברית הויי אלקיך ובאלתו"³⁹ — כמובא שם בארכאה, וביתר ביאור — בדروسים והערות וציוונים של הצמח צדק⁴⁰, שעرب ר"ה הוא יום ההולדת שלו.

ח. וע"פ המאמר היוצא של נשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדר מא"ר, אודות השicity של שני ימי ר"ה עם שמע"ץ ושמח"ת (כפי שנראה בגילוי בכך שהקביעות שלהם היא בהםים ימים⁴¹), שהענינים שפועלים

(36) בסופו (לעיל ע' ...).

(37) לקו"ת ר"פ נצבים.

(38) ר"פ נצבים.

(39) שם, יא.

(40) ראה אה"ת ר"פ נצבים.

(41) ראה גם תומ"ח חנ"ד ע' 20. ושם.

(32) ר"ה מז, סע"א. וש"ג.

(33) תפלה מוסף דר"ה (ברכת מלכיות)

— misuseי מד. ג.

(34) תפלה העמידה דר"ה (ברכת "אלקינו

כו"ם מלוך כו").

(35) פ"ד (לעיל ע' ...) ושם.

איך רענן אויר וועט מיר גלייך אנשריבן אוון דענק אין פאראויס. קען אפשר די אידייש קהלה שריבן מעיר איינצעלההיון וווען דעם אלעלס. אין ערואָרטונג פון אייער בריוו.

פָּאַר הָרָב מִ. שְׁנֵיאָרוֹסָאָן

אונטערגעשלריבן

א. קוינט, דער סערערטאיָר.

[תרגום חופשי]

הasha החשובה ס. טאקאר תחיה

ברכה ושלום!

מכتبה מיום הי שלח עם התמונה המצורפת של סאניא הארענשטיין ושל "סנטאטס" נתקבל בתודה — ותקותי שביגתיים נתקבל אצל חבית המזון שלנו, ואראה ימים אלו מה אפשר לעשות בעניין הפוניסילין [= תרופה אנטיביוטית] אודותה כתובת.

אבל גם — באם אפשר — לכתוב לי תיכף את היום בחודש בו נספהה סאניא, ומאיין יודעים זאת; כן לשולח את התמונה ולהודיעו היום והחיש של "היארכיטיט" [=יום השנה] של בעלה מענדל הארענשטיין.

אולי ניתן גם להיוודע היכן נספו (במחנה, עיר וכיו"ב), ותחת איזה תנאים?

אני מניח שתכתבו לי תיכף, ותודה מראש.

אולי יכולה הקהלה היהודית לכתוב יותר פרטיים אודות כל זה? ביציפי למכתבה.

עֲבוּר הָרָב מִ. שְׁנֵיאָרוֹסָאָן

על החתום

א. קוינט, המזcur.

= היכן נספהה אם בעלה? מתי? [=] ובעת נכתוב (מעל תיבותו "אומגעקומען אויר מאנ'ס"):

[ווארז איז] געווען מיט אויר מאנס מוטער? [= מה אויר עם אם בעלה?].

קען אפשר דר אידיישן קהלה שריבן כי: ראה גם אג"ק ח"ב אגרת שעת (ט"ו תמוז תש"ח — "צ'ו דער אידיישער קהלה אין זואראשא").

ח) כ"ה — כנ"ל — בעפרון, אך אולי צ"ל (בהתאם להנכתב להלן בעט): ווא[ט]. וראה עד"ז אג"ק ח"ג אגרת תקיא ("וואס איז גענווען מיט מענדעלס מוטער").

ב

א תמוז תש"ח

דער געהרטער פרוי. ס. טאקרר תה'

ברכה ושלום.

אייער ברי פון ה שלח מיט דער בייגעליגטער פאַטאגראָפֿיע פון סָאנְיאָה האָרְעַנְשְׁטִין אָוֹן פָּוֹן סָעַנְטָאָס האָב אֵיך מִיט דִּינִיק עֲרַהְאַלְטָן — אֵיך האָפָּא אָז אָן דָּעַר צִיְּתָה אָטָּא אַיר עֲרַהְאַלְטָן אָוּנוּזָר שְׂפִּיּוֹ פָּאָקָעֶטָּא, אֵיך וּלְזָעַד דִּי טָעַג וּוּאָס מִיקָּעָן טָאָן וּוּגָעָן דָּעַם פָּעַנְיסְּילִין וּוּאָס אַיר שְׂרִיבָט. אֵיך בעט אַוְיך אַוְיבָּגָלִיך מִיר גְּלִיךְ אַנְשְׁרִיבָן דָּעַם טָאָג אֵין חְדָשׁ וּוּעַן סָאנְיאָה אַיז אָוּמְגָעָקָומָעָן גַּעֲוָאָרוֹן, אָוֹן פָּוֹן וּאָנָעָט וּוּיְיסָמָעָן עַס, אַוְיך שִׁיקָּוּן דִּי פָּאַטָּא גְּרָאָפֿיע אָוֹן מַודְיָע זִין דָּעַם יָאָרְצִיּוֹ טָאָג אָוֹן אַיר מַאְן מַעְנדָל האָרְעַנְשְׁטִין. אָפָּשָׁר קָעָן מַעַן אַוְיך דָּעַרְוִיסָּן וּוּאָזִיְּנָעָן זַיִּי אָוּמְגָעָקָומָעָן (אִין אָלְאָגָעָר, אַשְׁטָּאָדָט א.א.ו.). אָוֹן אָוּנְטָעָר וּוּלְכָעָ אָוּמְשָׁטְעָדָן?

ב

נשלחה על נייר המכתבים של המל"ח. — לתוכנה, ראה לעיל אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.

סָאנְיאָה האָרְעַנְשְׁטִין: היא הרבענית מרת שנייה, בת כ"ק אַדְמוֹרָה מהורי"ץ נ"ע. סָעַנְטָאָס: הַכּוֹנָה, כְּנָרָה, לְ-CENTOS ("צָעַנְטָאָס") — אָרגָן גָּג הַיְהוּדִים לְטִיפָּול בְּבִלְדִּים וּיְתָמִים, שָׁהִי פָּעַיל בְּרוֹחַבְיָה פְּוֹלִין מִזְמָרְתָּה דִּעְרָא מִצְמָעָה המלחמה. — בֵּית הַתּוֹמִים של "צָעַנְטָאָס" באַטוֹוָאָצָקָן, צְיוּינָי, נַהֲלָשָׁן דָּמָן עַיִּי מַוְּהֵר מִשְׁאָה הַאָרְעַנְשְׁטִין־בָּי — חַתָּן כְּקָאַדְמוֹרָה מהר"ש נ"ע, וָאַבְיָוָשׁ לְמַוְּהֵר מִנְחָמָם מַעְנָדָל הַכָּהָן הַאָרְעַנְשְׁטִין (בָּעַלה של הרבענית מרת שנייה). — וָרָא אַגְּרָת בְּתָאָרְךָ אַדְרָחָא לְאָלוֹל תְּרַצְּתָא "אלְלָעָנָרָה וְהַנְּעָרוֹת יְלִדי אַחֲינוּ בָּשְׁרִינוּ פְּלִיטִי אַשְׁכָּנָן, עֲבוּרִי אַוְרָה בְּמוֹסֵד "צָעַנְטָאָס" באַטוֹוָאָצָקָן — אָגָקָאַדְמוֹרָה מהורי"ץ ח"י אַגְּרָת דְּקִצְׁעָוָן (ע' שלחה).

פָּוֹן אַיר מַעַן מַעְנָדָל האָרְעַנְשְׁטִין: לאחר תִּבְוֹת אָלוּ יְשָׁנָה הַוּסְפָּה בְּכַתְּיָק — הָן בְּעִפְרוֹן וְהָן בעט (כאשר הנכתב בעט מכסה בחלקו את הנכתב בעפְרוֹן, ומסתבר שהנכתב בעט — מאוחר יותר): וְאַתְּ בְּעִפְרוֹן נִכְתָּב: אַיז עַר אָוּמְגָעָקָומָעָן? וּוּאוֹן? וְאַיז זַי גַּעֲקָומָעָן אַין מִידָּאָנָעָקָן? = הָאָמָּה נִסְפָּה? הַיכָּן? אַיךְ הַיְהָעָה לְמִידָּאָנָעָקָן? [= הַיכָּן זַי הַיְ?]. וְאַתְּ בְּעִפְרוֹן אָוּמְגָעָקָומָעָן? וּוּאוֹן אַיז עַס גַּעֲוָעָן? [= הַיכָּן זַי הַיְ?]. אָוּנְטָעָר וּוּלְכָעָ אָוּמְשָׁטְעָדָן?: גַּם לאחר תִּבְוֹת אָלוּ יְשָׁנָה הַוּסְפָּה בְּכַתְּיָק — הָן בְּעִפְרוֹן והָן בעט (כְּנָלָי); וְאַתְּ בְּעִפְרוֹן נִכְתָּב: וּוּאוֹן אַיז אָוּמְגָעָקָומָעָן אַיר מַקְנִיס מַוְּעָדָי? וּוּוּנָה?

(א) הַוּפְצָץ נַיְיָהָן צִיְּנָאָרִים יְמִינָה — וּנְשָׁקָבָה, יְזָעָל תְּרַצְּתָא.

(ב) נִפְטָר באַטוֹוָאָצָק — כְּחַדְרָתָשָׁאָר, וּשְׁמַמְּבָּא.

(ג) נַעַפְתָּר מה שנטבר אוֹדוֹתָם גַּאֲחַדְרָמָן (כְּנַעַתְקָעָלָי) — נִסְפָּוּ כּוֹלָם בְּטַרְבְּגִינְקָע (הַיְיָד).

(ד) הַיא הרבענית מרת דִּי מַוְּשָׁקָא האָרְעַנְשְׁטִין, בת כ"ק אַדְמוֹרָה מהר"ש נ"ע.

כ"ט אלול ה'תשל"ה,ليل ערד'ה ה'תשל"ז

8

בר"ה ע"י הַקָּנוּ וְאוּפָן הַעֲבֹודָה שְׁשִׁיָּק לְרַהָּה, פּוּעָלִים בְּשָׁמָעַץ וְשָׁמָחַת: ע"י אוּפָן הַעֲבֹודָה בְּקוּ הַשְּׁמָה⁴² — מַודְגָּשׁ עַנְיָן הַנְּיָל גַּם בְּשָׁמָה^{תָּה}: בְּקְרִיאָה שֶׁל שְׁמָה^{תָּה} נִאָמֵר בְּתִיחַלְתָה: "וַיְהִי בִּישְׁוּרָן מֶלֶךְ"⁴³ — שְׂזוּה בְּדוּגָמָת הַעַנְיָן דְּתַמְלִיכָנוּ עַלְכָם" שְׁנַפְעֵל בְּרַהָה.

וּמְשִׁיךְ בְּכַתְּבָה וּמְסִבָּרְמִיד, שְׁהָאָפָשָׁרְתָה שְׁיִהְיָה "בִּישְׁוּרָן מֶלֶךְ" הַיא — "בְּהַתְּאָסָף רָאַשְׁיָה עַמְּ יִחְדָּשְׁ בְּשָׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל", כְּמִבּוֹאָר בְּמִפְּרַשִּׁים⁴⁴ וּבְפִרְטָה בְּחַסְדִּות⁴⁵, שְׁהַעֲנִין דְּבָהָרָה שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל — זְהַוְּה בְּדוּגָמָת הַעַנְיָן דְּנַצְבָּים גּוֹי כּוֹלָכָם" — פּוּעָל שְׁבָטֵי יִשְׂרָאֵל" (שְׁבָשָׁם זְהַוְּה בְּנֵי כְּשָׁם בְּתִכְלִית הַשְּׁלִימּוֹת)⁴⁶ יְהִי "מֶלֶךְ", וּכְבָ' הַפִּירְוִשִּׁים שְׁבָה"מֶלֶךְ"⁴⁷: (א) שְׁקָאי עַל מִשְׁהָ רְבִינוּ, שְׁעַלְיוֹ נִאָמֵר "אַנְכִּי עוֹמֵד בֵּין הַוַּיִּים וּבֵיןְכֶם"; וּכְפִי שְׁנַמְשָׁךְ אֲחַ"כָּבָעָנִי תּוֹרָה שְׁנַקְרָאת עַל שְׁמָה — "זְכִירָה תּוֹרָה שְׁבָהָרָה שְׁעַדְתָּה" (הַדָּקָא בְּפִשְׁטוֹת עַל פְּסָקִי תּוֹרָה שְׁבָכְתָב, וְגַם כְּפִי שְׁמַתְבָּאָרִים — "פִּירְוּשָׁה"⁵⁰ — בְּתּוֹרָה שְׁבָע"פָּ).

ט. וכָּמָדָכָר כְּמַפְּ — מַחְפָּשִׁים תִּמְדִיד עַנְיָן בְּפִשְׁטוֹת וּבְגַשְׁמִוֹת שִׁבְטָא אַוְתָוּ עַנְיָן כְּפִי שְׁהָוָא בְּרוֹחַנִּיות אוּ בְּמַחְשָׁבָה אוּ בְּדִיבָּר, שְׁיוּמָשָׁךְ גַּם בְּמַעְשָׁה.

וְעַד"ז בְּנְדוּזָה, שְׁנוּסָף עַל עַנְיָן הַאָחָdot שְׁבָהָרָה שְׁבָלְעָצָמָה, "בְּהַתְּאָסָף .. יִחְדָּשְׁ בְּשָׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל", וּבְאוּפָן שְׁתוֹכוֹן הַהְתוּועָdot קְשָׁוּר עַמְּ עַנְיָן שֶׁל אָחָdot — עַנְיָן של יְהָדָה, תּוֹרָה וּמְצֻוֹתִי, "תּוֹרָה אֲחָתָה לְכָלְנוֹן"⁵¹, שְׁנִיתָנוּ מְרוּעָה אֲחָדָה⁵², "הָאָחָד"⁵³, וְעַכְאָוּכְבָּס כְּשִׁיכְלָוִים לְהַוְסִיף בָּזָה בְּאוּפָן שְׁיִהְיָה" המשָׁךְ לְעַנְיָן הַאָחָdot גַּם בִּימִים שְׁלָאָחָז — צְרִיךְ לְקַשְׁר זָאת גַּם עַמְּ עַנְיָן שְׁלַמְעָה בְּפּוֹעָלִי. זֶה וְעַד שְׁמַצְיָנוּ בְּכָמָה עַנְיָנִים, אֲפִילּוּ בְּעַנְיָנִים של תּוֹרָה וּמְצֻוֹתִי,

(42) דָה בְּיָמָם חַנְמָט עַי תְּרַצְּה הַפְּכָאָו.

(43) רָאָה רַמְבָּא שְׁמָה^{תָּה}.

(44) סָהָמְקָוְנְטְּרִיסִים חַבְשָׁלְטָא, אַ). — נַעֲתָק

(45) בְּהַיּוֹם יָמִים כְּבָבָשְׁרִי, שְׁמַעְעָצָמָה. וָרָאָה גַּם

(46) תּוֹרָם — רְשִׁימָת הַיּוֹמָן עַי שְׁגָגָה.

(47) בְּרָכָה לְגַ, הַ.

(48) וְאַתְּהָנָן הַ, הַ.

(49) מְלָאָכִי גַּ, כְּבָבָשְׁרִי, אַ. שְׁמַוְעָל פָּלְדָ, דַ. וּשְׁגָגָה.

(50) רַמְבָּא בְּהַקְרָמוֹתָה לְסִפְרֵה הַיְדָה.

(51) תְּנִיאָה רַפְמָדָ, סָפְמָזָה.

(52) קְהַלְתָה יְבָ, אַ. וָרָאָה חַגִּיגָה גַּ, רִישׁ עַבְדָה.

(53) וְאַתְּהָסֵב וְאַלְקָן וְ, דַ. וְעוֹדָה.

(44) וָרָאָה פְּרָשָׁי וּרְמַבָּן, אַוְהָח וְעוֹדָה עַהָפָּה.

(45) וָרָאָה לְקוּתָה שְׁמָ. אַוְהָח בְּרָכָה עַי אַתְּהָסֵב וְאַלְקָן וְעוֹדָה.

(46) וָרָאָה לְקוּתָה שְׁמָ מהָ, רַעְעָא. וָרָאָה גַּם

שכאשר יש אחיזה בדבר גשמי, הרי זה מודא ומבטיח שהרווחניות שבדבר ותומך גם למטה מעשרה טפחים ב�性ות – כפי שהובאה הדוגמא מכמה ענינים של נבואה, שאע"פ שהי' נביא אמת, ש"דבר הוי" דבר כי ומלתו על לשוני⁵⁴, צוה עליו לעשות גם פעולה גשמית, ובואר בדרשות הר"ן⁵⁵, שענין זה מבטיח יותר ש"דבר הוי" .. ומלהו" יומשך בפועל כפשוטו בעזה' התחתון, שבו נעשה הפעולה הגשמית.

ו.ולכן,

— ובפרט בהמשך להזכיר במשך השבועות האחרונים שבקרוב ממש צרכים לצאת מהגלוות, וכאמור לעיל בפירוש "וכפר אדמתו עמו", שהקב"ה מרצתה ומפייס את בניי, והדבר היחיד שבו יכול הקב"ה לרצותם ולפיסס באמיותות — הנה han אמת שבהכרח שייהי לבני חyi ומזוני רוחHi, ובכללוRo רוחHi, כשם מצאים עדין בגלוות, הרי הפיסוס האמתי והריצוי האמתי הוא — כאשר "וואולך אתם קוממיות"⁵⁶ בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו,

והרי ההתחלה וההכנה לזה היא: "ציוון במשפט תפה ושב"י בצדקה"⁵⁷, כפי שפרש רבינו הוזק⁵⁸ שהזו עניין לימוד התורה ("במשפט"), וענין הצדקה ("ושבי בצדקה") —

בתוספת על עניין התורה — הדבר לעיל במאמר⁵⁹ שמיוסד על אמררי רבותינו נשיאנו, כולל גם מדברי בעל יום ההולדת, הצמח צדק — יהי' גם עניין הצדקה,

שיחלקו עתה — ע"י אלו שעסקו במבצעים עד עתה בארץ הקודש ונמצאים עתה כאן, וכן ע"י אלו שעסקו במרץ במבצעים כאן בחוץ לארץ — לכל אחד מהמסובים שני שקלים:

שקל אחד — שיבטא את ההתחedorות של כל אלו שמקבלים אותו, ובודאי ינצלו אותו (כמו שהוא או ע"י חילוף) לעניין טוב, ועוד "טוב לשמים וטוב לבריות"⁶⁰ (CMDOVER כמ"פ במשך כל השנה); ושקל שני — ליתן לצדקה בתור שליחות,

(54) ישעי א, כו.

(55) דרוש ב. וראה גם רמב"ן לך לך יב.

(56) לבוש על הרקאנטי לך לך שם.

(57) לעיל ע' ... ואילך.

(58) קידושין מ, א.

א

י סיון תש"ח

דער געהרטער פרוי ס. טאקרר תה'

אין ענטפער אויף אייער שריבן פון ה בחר צו מיין שויגערפאטער שליטי', ואלאט איך אייך זיינער בעטן צוצוישן מיר די פאטאגראפיעס פון מיין שוועגען, איר מאן און זיינער פאמיליעס, און מיטילן אלע איינצעלהיינן ואס איז איז באואוסט און בפרט די געניע אַרכִיזִיטָעג.

מיר האבן אַרוּסְגַּשְׁיקֶט צו אייך דורך אונזער אַרגָּנִיזָאַצְיָע תמיכת אחים אַשפִּיז פְּאַקְעֵט און בעטן באַשְׁטָעִיקָן דעם עַמְפָאָג.

איך דענק אייך פֿאַרְאֹוִיס פֿאַר דער ערואָרְטָעֵטָעָר אַינְפֿאָרְמָאַצְיָע און ווינש אייך אַלְעָס גוֹטָעָן.

פאר הרב מ. שניאורסאָן

אונטערנְגַּשְׁרִיבָן

א. קוֹוִינְטָן, דער סְעַקְרָעְטָאָר.

[תרגום חופשי]

האשה החשובה ס. טאקרר תה'

בمعنى לכותבה מיום הי' בהר לחותני שליטי', אבקשנה במאד שתשלח אליו התמונות של גיסטי, בעלה ומשפחותיהם, ולשתף אותה בכל הפרטים הידועים לה ובפרט ימי ה"אַרְצִיָּת" [=ימי השנה] המדויקים שלهما.

שלחנו לה — ע"י הארגון שלו "תמיכת אחים" — חבילת מזון, ומבקשים שתאשר לקבלתמה.

מודה אני לה מריאש עברו המידע המצופה ומחלל לה כל טוב.

בעור הרב מ. שניאורסאָן

על החתום

א. קוֹוִינְטָן, המזיכר.

א

להוֹן אַגְּרָת זו ובהמשך לה, ראה אגרות נוספות להנמענת (ע"ס התאריכים) — ל�מן אגרת הבהא. אג"ק ח"ב אגרת שפב.

מיין שוועגען, איר מאן: הרבנית מרת שיינה (בת כ"ק אדרמור מהורי"ץ נ"ע) ובעל מה"ר מנחן מענדל הכהן האורענשטיין — ה"י".

די געניע אַרְצִיָּתָעָג: ימי האַרְצִיָּת המדויקים שליהם נתבררו, כדיעיל, רק בחודש מנ"א תש"ט.

אונטער אַרְגָּנִיזָאַצְיָע תמיכת אחים: שע"י מחנה ישראל (ראה אגרת אליהם — אג"ק אדרמור מהורי"ץ ח"ט אגרת ג'ד (ע' רכז)).

ונחעכבה ההדפסה כל זמן זה מפני צערם של אלו מבני המשפחה שלא ידעו אודות הבא להלן עד עתה.

* * *

בקונטראס זה באו: א) שני מאמרם. והם בהמשך למאמרם הקודמים דשנה זו, ונאמרו על ידי כ"ק מ"ח אדמו"ר הכהן בש"פ נח וש"פ לך תרצ"ז בורשו.

ב) שני מכתבי כ"ק מ"ח אדמו"ר הכהן: א) לבתו הרבנית מרת שינא. ב) לחתנו הרב מ"מ הכהן.

* * *

על פי מכתבו של מר מרדכי אונריך שיחי' במחנה טרבלינקע, נמצא שם – בשנת תש"ב – ב"באראך" אחד עם גיסי הרב מ"מ הכהן. והוא ספר לו אשר בבראך שני שם נמצאיםamo – הרבנית מרת חי' מושקא – ורעיתו – הרבנית מרת שינא. ט"ו אלול תש"ב הביא "קאפא" להרמ"מ פתקא מרעיטו אשר ביום י"ד' אלול נלקחה amo להובילה להכשונות. ג' תשרי תש"ג בא הקאפא ומספר להם, אשר ביום שני דראש השנה תש"ג הובילו את רעיתו להכשונות. כ"ה חwon תש"ג כשחזר מר מרדכי שי' מעבודתו לא מצא את הרב הרמן בבראך. ואלו שעבדו עמו ספרו לו, אשר לקחוו ממוקם העבודה, עם עוד קבוצת יהודים, ע"מ להובילם להכשונות.

* * *

ואב הרחמים יפקוד ברחמי החסידים והישראלים והתמימים שמסרו נפשם על קדושת השם, ודם עבדיו יקום, וכפר אדמתו עמו, בשובו את שבות יעקב על ידי משיח צדקו, והקיצו ורננו שוכני עפר.

מנחם שניאורסון אהן

כ"ה מרחישון ה'תשי"א. ברוקלין נ. ג.

והרי רבינו הוזן מבאר בתניא⁶¹ בענין "מעלת הצדקה (אפיקו בנינת פרוטה אחת) .. שסקולה נגד כל המצוות .. (ו) מקורת⁶² את הגאולה", שוג מי שלא התיגע להרוויח מעות אלו, אלא ניתנו לו באיזה אופן שיחי', מ"מ, "הוואיל ובמעות אלו הי' יכול לknotta חי' נפשו .. הרי נתן חי' נפשו לה", וכפי שסביר שזהו עניין הגאולה ברוחניות.

ובכן נסימן ונחתום את השנה העוברת באופן ש"zion במשפט תפדה ובשבוי" בצדקה" ברוחניות, לימוד התורה וקיום המצוות, ועוד בגשמיות, בבני חי' ומזוני רוחחא, ואז תהי' התחלת השנה החדשאה באופן של גאולה אמיתית ושלמה ע"י משיח צדקו, למטה מעשרה טפחים, "ושמחת עולם על ראשם"⁶⁴.

יא. (ואה"כ אמר):

כדי שיחי' באופן מסודר – יגשו מצד אחד⁶⁵ ויצאו מהצד השני, ויגשו רק אלו שעסקו במרץ במבצעים בארץ הקודש, "ארץ אשר עניין ה' אלקין בה מרשתית השנה ועד אחרית שנה"⁶⁶, וכן אלו שעסקו במבצעים בחוץ לארץ, ועי"ז פעלו בחוץ לארץ העניין ד' עניין ה' אלקין בה מרשתית השנה ועד אחרית שנה", כי, בשעה שעוסקים בתורה או "אותי אתם לוקחים"⁶⁷, וכשעוסקים בענין של מצוות, הנה ע"פ מאزو"⁶⁸ "הי' מכבדין את המצוות שהן שלוחה", הרי זה באופן ש"שלוחו של אדם כמהותו"⁶⁹ (כמוואר בלקו"ת פ' ויקרא⁷⁰),

ועי"ז שם יחלקו השקלים – יהי' זה כאילו שקיבלו ללא מרווחם וכו'.

והעיקר, שענין זה יפעל פועלתו – כפי שהקב"ה יודע כיצד צ"ל הפעולות – עד למטה מעשרה טפחים, להoir ב"נור מצוה ותורה אור"⁷¹, עד לאופן שיראו זאת בעיניبشر, וזה יומשך האור גם בכל העניינים. ונסימן את השנה (לא כהנוסח הרגיל בפי העולם, אלא כפי שהנוסח צריך להיות) באופן ש"תכללה שנה וברכותי", כיוון שלאח"ז היה העניין

(67) שמ"ר ר"פ תרומה. פל"ג, ז. ויק"ר פ"ל, ג. תנומא תרומה ג. אמרו ז. וראה תניא פמ"ז.

(61) פל"ז (מח, ב).
(62) ב"ב ט, א.

(63) שם יו"ד, א.

(64) ישעיה, יו"ד. נא, יא.

(65) כ"ק אדמו"ר שליט"א הראה בידו

(66) עקב יא, יב.

(66) ברכות לד, ב (במשנה). וש"ג.

(67) בתחולתו (א, ג ואילך).

(68) משלו ו, כג.

ד"מעלין"⁷² בברכות כמ"פ ככה, ובאופן ברכתו של הקב"ה, ש"תוספה מרובה על העיקר"⁷³, הינו שכל שגדלה הברכה באופן הפנימי והנגלת בערב ר"ה, יתוסףanza עוד יותר עד לאופן של עשירות — בתחילת השנה ובמשך כל השנה.

ותמורה מה שהי' עד עכשו, ובפרט ביום הכי אחרוניים, שהי' צורך בעניין ד"חפول עליהם אימתה ופחד בגודל זרוועך ידמו כאבן"⁷⁴ — יהיו להיפך, כך, שעוד בזמן ההכנה לאותחלת דגאולה ולאח"ז הגאולה, יי' כבר מעמד ומצב ש"היו מלכים אומניך ושורותיהם מניקותיך"⁷⁵, ועוד ש"הוּי ימלוך לעולם ועד"⁷⁶, וכפי שבביא הרמב"ם⁷⁷ בוגע לתקופת ימות המשיח ש"או אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד"⁷⁸, ובקروب ממש.

* * *

יב. דובר כמ"פ אודות תורה הבעש"ט⁷⁹ בעניין "שמו אשר יקרא לו בלשון הקודש", שעי' אותיות השם נמשך החיות שמהוה, מחי' ומקיים את הדבר הנזכר בשם זה, ועכו"כ שכן הוא בשמות שבתורה, כולל גם שמות הפרשיות.

עד"ז בוגע לפרשת שבוע זו — כדיות תורה וריבינו הזקן⁸⁰ שצורך לחיות עם הזמן, הינו, עם הפרשה בתורה שלומדים באותו שבוע — שיש בה כו"כ פסוקים, החל מהפסוק הראשון: "הازינו השמים ואדרבה ותשמע הארץ אמר פי'" — הנה השם של כל הפרשה (ע"פ מנהג ישראל ש"תורה הויא") הוא "האזורנו", ומזה מובן שהוא העניין העיקרי שמהוה, מקיים ומהי' את כל ענייני הפרשה.

יג. הפירוש של תיבת "האזורנו" — בכללות — הוא שמעו ("הערת זיך איין").

אבל, כיוון שבפסקוק נאמרו ב' לשונות: "האזורנו" "וותשמע", והרי כל עניין בתורה, "תורת אמת", הוא אמיתי ומודוקיק, הרי מובן שהם שני

(77) הל' מלכים ספ"א.

(78) ראה ברכות כה, א. ושם.

(79) צפנ"ג, ט.

(80) תניא שעיהוה"א פ"א.

(75) ישעי' מט, כג. וראה זבחים יט. (80) סה"ש תש"ב ע' 29 ואילך (נעתק ב"היום יומ" ב חשות).

(81) רע"א.

(82) בטל שם, יז.

הוספה

בקשר ליום הי"ראציטיט השמוניים של הרבנית מרת שינא הארענשטיין ה"יד, בتو הצירה של כ"ק אדמור"ר מהוורי"ץ נ"ע — ב' ד"ה תש"גיתשפ"ג — מודפסים אלו בויה כמה אגרות, המהווים חלק ממסכת חוק"ד של כ"ק אדמור"ר — שארכה כ"ב שנים וונרבה באופן חשיי — לברר מה ארע עם גיטתו, עליה מוה"ר מנחם מענדל הכהן הארענשטיין, ואמו הרבנית מרת חי' מושקא הארענשטיין (בת כ"ק אדמור"ר מהר"ש נ"ע) — שנשארו בפולין בעת המלחמה.

אף שבחדוש מנ"א תש"ט כבר נודע לכ"ק אדמור"ר מה ארע עם (וՏידר תיקף בחשאיות — שבירושת"ו ינагו כל סדרי הי"ראציטיט שלהם)², עיבב כ"ק אדמור"ר פרטום הדבר ("מנפי צרעים של אלו מבני המשפחה שלא ידרעו אודות הבא להלן עד עתה") — עד לכ"ה מרחישון ה"תש"א"ו (יום הי"ראציטיט השמיוני של גיסו מוה"ר מנחם מענדל הכהן הארענשטיין), או הדפיס כ"ק אדמור"ר את תוכאות החקר"ד בהקדמתו לكونטרס מאמרם — קונטרס פו, ומוועתקת כאן הקדמה זו בשלימותה (סה"מ תש"י"א ע' 106):

ב"ה

كونטרס זה מוקדש הוא לזכות בטו הצירה של כ"ק מו"ח אדמור"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע הכהן גיטתי הרבנית מרת שינא* ולזכות חתנו גיסי הרב מנחם מענדל הכהן בן הרבנית מרת חי' מושקא (בת כ"ק אדמור"ר מהר"ש זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע).

— עד היום אין עוד ידיעות ברורות למדוי אודותם — מלבד הבא להלן — ולכון באים שמאותיהם כנ"ל, בלי תוספת נוסח ברכת כו' אח"ז —

(*). בן כותב כ"ק מו"ח אדמור"ר הכהן בכ"מ — שינא מלא בשני יודין. — נולדה כא' בטבת "בליל שבת קודש שמות בשנת תרס"ד בשעה שתיים עשרה לילה".

(1) מהאגרות שכבר נדפסו בנידון, ראה: בשנת תש"ז — אג"ק ח"ב אגרת רסג. בשנת תש"ח — אג"ק שם אגרת שט. שפ. בשנת תש"ט — אג"ק ח"ג אגרת תקיא. תקיה (ס"ג'ז).

(2) ראה אג"ק ח"ג שם (כ"ז מנ"א תש"ט): "אחריו חוק"ד קבלתי מכתב מוארשא מאיש החותם עצמו מרדיי אורגד וכתובת שהי' ביחס עם גיטתי גיסי ואמו הי"ד ביטעלניקע, וההאר"ץ שליהם הוא: של אחות אנדע י"ד אלול, בנה הוא גיסי כ"ה חזון, ואשתו גיטתי יומן שני דר"ה .. הנגי משיך בחקר"ד ע"ד הנל' וועל"ע .. נא לסדר שינגהו כל סדרי הי"ראציטיט בימים דגאל מבלי לפרטס אודות זה כיון שבבית כ"ק מו"ח אדמור"ר שליט"א אינם יודעים ערך"ז. ועד"ז באג"ק ח"ב אגרת רסג (ב"ב שבת תש"ז): "ודע שוער שליט"א האבן מיר ניט דערציזלט דערויל וועגן דעם אעלס". וראה גם לקמן אגרת ג.

(ובאותו חדר) — הרי מובן, שכן טוב וחסד ימצאותו תמיד כל הימים, "טוב וחסד" בטוב הנראתה והנגללה למטה מעשרה טפחים, כולל גם ובמיוחד (כאמרם לעיל⁹⁰) — כתיבה וחתימה טוביה לשנה טוביה ומתוקה. [כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון אדמו"ר מהר"ש — "לכתחילה אריבער"⁹¹, "הושיעת את עמך", "ופרצת", והניגון "כי בשמחה תצאו"].

ענינים שונים. — יש אמנים ענין שמקשר אותם, שכן יש להם אותה משמעות, שהוא השמייה, אבל בשמייה גופא יש שני אופנים: על אחד נאמר הלשון "האזורנו", שמתאים לדיבור עם אדם או עניין שנמצא בקרוב מקום, ועל השני נאמר הלשון "ותשמע", שמתאים לדיבור עם מי שנמצא במקום רחוק.

ומבואר בספרי⁸¹, שב' לשונות אלו ביחס לשמים וארץ מצינו גם בנבואת ישעיה, אבל שם נאמר "שמעו שמיים והאזורנו ארץ"⁸², הינו, שישעיה השתמש ביחס לשמים" בלשון השמייה (מרחוק), וביחס ל"ארץ" בלשון האזנה (מקרוב), ואילו משה רבינו אמר "האזורנו השמים ותשמע הארץ", לפ"ז שהי" "קרוב לשמים ורחוק מן הארץ".

יד. ומזה מובן, שככל עניין התורה, ובפרט "כל דברי השירה הזאת"⁸³, עד תומם⁸⁴, שעוז⁸⁵ רוננתה השירה הזאת לפני לעד כי לא תשכח מפני זרעו", שיזכרה תמיד — ציריך להיות לא באפן ד"ותשמע", כפי ששומעים דבר רחוק, אלא באפן ד"האזורנו", כפי ששומעים דבר שהוא קרוב מאד.

וזוהי הוראה כללית בנוגע לכל עניין של יהדות, תורה ומצוות — שצ"ל אצל היהודי באופן של "האזורנו", הינו, שבאייה מעמד ומצב שנמצא, ציריך לדוד ש"קרוב אליו הדבר (ולא סתם קרוב, אלא) מאד בפייך ובלבבך לעשוותו"⁸⁶,

והרי העניין ד"כ"י קרוב אליו וגוי" הוא היסוד של ספר התניא, שזהו היסוד של תורה החסידות, כפי שבאה באופן ד"יפוצו מעינותיך חוץ"¹⁷, ועל יסוד זה נבנה כל הבניין של תומ"ץ, כולל גם ההנחה בדברי הרשות באופן ש"בכל דרכיך דעהו"⁸⁷, ולפנ"ז⁸⁸ — ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁸⁹.

ובאופן כזה מקיים כל אחד מישראל שליחותו בעולם, שנעשה "קרוב" להקב"ה ועד שמתאחד עמו — עי"ז שלומד תורה ומקיים מצוותיו, ועשה מהעולם כולו דירה לו ית'.

ואז, כשהنمצים עם מלך מלכי המלכים הקב"ה באותה "דירה"

(86) נזכרים ל, יד.

(87) משלי ג, ג.

(88) ראה לקו"ש ח"י ע' 104. ושם.

(89) אבות פ"ב מ"ב.

(81) עה"פ.

(82) ישעיה א, ב.

(83) שם, מד.

(84) וילך לא, כד. ל.

(85) שם, כא.

(90) במאמר — בסופו (לעיל ע' ...).
(ע"פ עידוד כ"ק אדמו"ר שליט"א) י"ב
(91) בפעם הג' כפלו את הכבא האחרון
פעמים (המו"ג).